Paksi Hírnök

35. évf. 19. szám *Alapítva 1989-ben* *2026. október 9.*

Fotó: Vasvári Márton

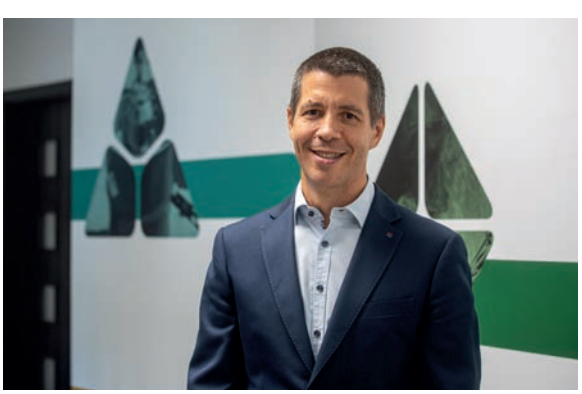
Nem oldja fel semmi más
ezt a kőnehéz napot,
csak röpke mosolyod,
mely a mindenség szülötte,
apró, kékszárnyú, elszálló lepke…

Acsádi Rozália: Lepke

11 Legutóbb *Kávéfestés Rózsával* címmel tartott foglalkozást a Paksi Városi Múzeumban a pedagógus, író, költő, szerkesztő. Acsádi Rozáliát kérdeztük: jó napot, mi újság?

14 A többletüzemidő alatt keletkező kiégett kazetták átmeneti tárolási megoldását keresik közösen – Nős Bálint, az RHK Kft. ügyvezető igazgatója tájékoztatott

Szépkorú

Sosem értettem, miért számít kedveskedőbbnek a szépkorú szó az idősnél. Érzésre a szépkorú igen öreg embert takar, a nagypapa–dédapa–ükapa–szépapa felmenősort végigkövetve: a klasszikus *csecsemőkor, kisgyermekkor, gyermekkor, serdülőkor, fiatal felnőttkor, középkor, időskor, aggkor* vonalon ez bizony az aggkor.

Kérdés persze, miért kell a megnevezéssel szépíteni az időskort, mindenesetre az évezred első évtizede végén megjelent a magyar nyelvben a szépkorú szó, és nem a jogszabályban szereplő „90 évesnél idősebb" jelentésben. Megnyugtató, hogy az öregkor más nyelvben is kap ünneplőruhát: a spanyolban és a franciában harmadik kor (ez nem vall nagy fantáziára), a braziloknál legjobb kor, az oroszoknál ezüstkor, elegáns kor. Az *öreg ember nem vén ember* szólásmondás már kevésnek bizonyulhatott annak kifejezésére, hogy nyugdíjasként elkezdődik egy új élet.

Az idősek világnapjára az ENSZ minden évben kitalál egy témát. Az International Day of Older People idei ENSZ-témája *A hosszú élet kora: rendszereink újragondolása a hosszabb élettartamhoz igazodva.* Vagyis: hogyan alkalmazkodjunk ahhoz, hogy tovább élünk?

Nemrég a város jövőjéről workshopot szervezett az empersend. A résztvevők által megfogalmazott fejlesztési irányok között szerepelt az idősekről való gondoskodás is.

A gondoskodás témáját három nézőpontból közelítjük meg az újságban. Mi történik a tudással, tapasztalattal, kapcsolatrendszerrel, amikor valaki nyugdíjba megy? A nyugdíjba menéssel (vonulással) a még egészen „ifjú" ember egy közösséget mindenképpen elveszít, a munkahelyit. A paksi civil közösségi élet aggodalomra egyébként sem ad okot, most a nyugdíjasklubokat vonultatjuk fel. A paksi idősellátásokat mutatjuk be a harmadik nagy írásban. *[jé]*

„Áldd meg Aradot!"

1849. augusztus 9-én a Bem József által vezetett honvédsereg döntő vereséget szenvedett Julius Jacob von Haynau császári-királyi seregétől, így a további szabadságharc reménytelenné vált.

A császári szertárnagy futár által jelentette őfelségének és császárnak, hogy „folyó hó 13-kán Világos mellett az insurgensek vezére Görgey seregének nagy részével, mintegy 30–40 ezer emberrel fegyvert nyujtott, és magát feltétlenül megadta".

A helyszínnek fontos üzenete volt: a magyarokat nem a Habsburg birodalom, hanem a cári haderő győzte le (London és Párizs engedélyével).

Damjanich János Aradon, Lázár Vilmos Karánsebesnél, Vécsey Károly Borosjenőn adta meg magát.

A megtorlás végrehajtója így foglalta összse szándékát:

„…megvan az a kellemes érzésem, hogy egyes-egyedül az én személyemnek köszönhető az ellenség megsemmisítése. Paszkievics [tábornagy, orosz főparancsnok] amnesztiát követelt mindnyájuknak, kereken megtagadtam, csak a legénységnek adtam meg, őrmestertől lefelé… a vezéreket felköttetem… Egy évszázadig nem lesz több forradalom Magyarországon, mert gyökerestül irtom ki a gazt… teljhatalmam van, korlátlanul rendelkezhetem a király nevében!"

Mielőtt a honvédtiszteket az aradi várba szállították, már voltak áldozatai a rémuralomnak: Ormay Auffenberg Norbert cseh származású ezredes, Nagy Bálint és Nagy Ákos honvédtisztek. Zombory Iván főhadnagyot az aradi nagypiacon verette agyon a bosszúszomjas táborszernagy. Aznap végezték ki Temesváron Schwanheim Gyula lovagot és Murmann őrnagyot.

Haynau október 5-én hagyta jóvá a hadbíróság ítéletét, amit kihirdettek a honvédtábornokoknak.

Az elítéltek halált megvető bátorsággal és jellemszilárdsággal várták celláikban a pirkadatot.

Nagysándor József nyugodtan nézett szembe sorsának alakulásával; egy hajfürtöt küldött menyasszonyának. „…bár az emberi törvények elítélték, szívében becsületes ember volt, aki meggyőződéséért halt meg"– írta magáról Leiningen-Westerburg Károly a feleségének. Aulich Lajost még a koncepciós pert kidolgozó hadbíró is kiváló embernek tartotta, de azért elítélte. Damjanich János a Mindenség Urához fohászkodott: „…Áldd meg Aradot! Áldd meg szegény, szerencsétlenségbe süllyedt Magyarországot! Adj erőt, ó Atyám, az én szegény Emiliámnak, hogy beválthassa nékem tett ígéretét, hogy sorsát hitének erejével fogja elviselni." Vécsey Károly ezt írta imádott feleségének: „…utolsó leheletem, Lina, hogy odaát, egy jobb életben bizonyosan újra egyesülünk." Dessewffy Arisztid alvással töltötte az éjszakát. Lázár Vilmos is büszkén nézett szembe a halállal. Schweidel József rabságban írt följegyzéseit küldte el feleségének, Kiss Ernő Isten áldását kérte lányainak. Poeltenberg Ernő feleségét, gyermekeit apja oltalmába ajánlotta, Török Ignác erődépítési szakkönyvet olvasott. Láhner György, miután elbúcsúzott feleségétől, Donizetti *Lammermoori Lucia* című operájából a haldokló Egdár áriájának dallamát játszotta fuvoláján. Knézics Károly a fölajánlott menekülés helyett haláláig hű maradt honvédeihez. Megvirradt. Fél hatkor szólították a négy golyóra ítéltet. Láhner György befejezte fuvolajátékát, és letette hangszerét.

Október 6-án állt a kivégzőosztag elé Batthyány Lajos miniszterelnök. Kazinczy Lajos tábornokon október 25-én hajtották végre a halálos ítéletet. Lenkey János tábornok megtébolyodott a rabságban és 1850. február 17-én meghalt, így elkerülte a kivégzést. (A hadbíróság még abban az évben is hozott halálos ítéletet.)

A várfogságban sínylődőkről, a lefokozott, osztrák seregbe sorozott honvédekről se feledkezzünk meg! A vértanúk özvegyei méltó társai voltak mártírhalált halt férjeiknek.

Gutai István

Irodalom

Kovách Géza: *Az emlékező város – 150 – Október 6. Arad 1849–1999.* Alma Mater Alapítvány és Wieser Tibor Alap, Arad, 1999.

Csorba László: *A tizenhárom aradi vértanú.* Panoráma, 1989.

G. I.: Arad, 1849. október 6. *Paksi Hírnök*, 1992. október 7.

Városi rendezvény az idősek világnapján

Október 1-jén, az idősek világnapján hagyomány Pakson, hogy városi szinten köszöntik az időseket. Idén is egészségügyi szűrésekkel, tanácsadással és kulturális programmal várták a nyugdíjasokat a Csengey Dénes Kulturális Központban.

Fotó: TelePaks

A városi ünnepi esten *Nagy Balázs* alpolgármester (PDF), a városi könyvtár igazgatója mondott köszöntőt. Gondolatait egy könyvtári esemény felidézésével kezdte. A Regélő népmesemondó versenyen a könyvsorok között sétálgatott és hallgatta a gyerekeket. Mikor egy-egy rakoncátlan, a sorból kilógó könyvet megpillantott, halkan, hogy az előadást ne zavarja meg, visszalökte a helyére. – Egy válogatáskötetet, mely vicces vagy épp tanulságos meséket tartalmaz életről, halálról és újjászületésről, kiemeltem, és rögtön olvasni kezdtem egy lett mesét, ami az emberi élet hosszáról szólt:

Isten hozzáfogott az ember és az állatok életkorának kiszabásához. Elsőnek a ló ment oda, és Isten negyven évet adott neki. – Ez túl hosszú idő – felelte a ló. – Mindig nehéz munkát végzek, addig nem bírom a csontjaimat vonszolni. És addig alkudozott, míg tizenöt évet le nem alkudott az életéből. A kutya harminc évet kapott, de ő is sokallta. Éjjel fázik, nappal őrzi a nyájat, a házat, a gazdáit: tizenöt évet ő is visszaadott. A majomnak Isten ötven évet ajánlott. – Az túl sok – mondta a majom. – Én egész életemben bohóckodom. Addigra már mindenki unni fog. Ő húsz évet alkudott le. Végül jött az ember, és Isten azt mondta neki: – Harminc évet élsz! – Az túl kevés – felelte az ember. – Akkorra érik meg az eszem, adj még hozzá! Így aztán megkapta a ló tizenöt, a kutya tizenöt és a majom húsz évét is.

– A mese szerint ezért az ember első harminc éve a leggondtalanabb. A következő tizenötben dolgozik, mint a ló, azután tizenöt évig aggódik az utódaiért és mindazért, amit megkeresett. Az utolsó húszban pedig már csak bohóckodik. Nos, ezen azért elgondolkodtam – mondta az alpolgármester, majd így folytatta: – Azt még csak értem, hogy dolgozunk, mint a ló, és aggódunk, mint a házőrző kutya. De az utolsó húsz évet én azért nem intézném el ilyen könnyen. Bár, hadd jegyezzem meg: remélem, a jókedv és egy kis bohóckodás akkor is belefér. Nagyon remélem, hogy az aktív évek után az a húsz, harminc év (ki mennyit alkudott ki magának) sok örömet tartogat. Hogy jut benne idő olyan dolgokra is, melyekre korábban nem jutott. Beszélgetésre, olvasásra, találkozásokra vagy valamire, amit az ember régóta szeretett volna kipróbálni.

– Az út, melyen életük végigvitt, eddigre hosszú, és tele van tanulsággal – folytatta Nagy Balázs. – Remélem, az út során nemcsak a világról tanultak sokat, hanem önmagukról is. Az út alatt itt ne megtett mérföldeket értsenek, hanem egy belső utazást. Olyat, melyen közelebb kerülhetünk önmagunk megértéséhez, szeretetéhez és elfogadásához. Ahogy Lao-ce írja az *Út és az erény* könyvében: „Okos, aki érti az embereket; aki önmagát érti: ihletett." Ez a belső utazás egész életünkben tart. Lehetnek rajta nehéz szakaszok, kerülők, és lehetnek új felfedezések is, bármennyi évesek vagyunk. A Regélőn figyeltem a fiatalokat: nagyon ügyesek voltak, de még tanulják önmagukat. Tanulják, hogyan mozogjanak a kis emelvényen, mely színpadul adatott nekik erre az alkalomra. Idő kell, míg beleszoknak önmagukba. Míg otthonos lesz nekik a létezés.

Az ünnepi köszöntőt az egészségközpontú program és az esti zenés műsor foglalta keretbe.

Délelőtt az aznap első születésnapját ünneplő Paksi Egészségfejlesztési Iroda munkatársai várták az érdeklődőket. A program keretében a mozgásszervi problémákról tartottak előadást és tanácsadást, interaktív feladatokkal mozgatták meg a résztvevők memóriáját, emellett artériás érszűkület vizsgálatára is lehetőség nyílt. *Feil Dóra*, az EFI vezetője elmondta, hogy a vizsgálat iránt olyan nagy volt az érdeklődés, hogy sajnos nem mindenkire jutott idő, ezért felajánlották, hogy előzetes időpont-egyeztetés után az irodában elvégzik a vizsgálatot. A Paksi Gyógyászati Központban működő EFI-ben további ingyenes egyéni állapotfelmérés is elérhető, és rendszeres mozgásra is van lehetősége az idősebb korosztálynak. A szellemi frissesség megőrzésének támogatására pedig október 6-án indítottak egy nyolc alkalmat magában foglaló foglalkozássorozatot 60 év felettieknek.

Este, a köszöntő után Tihanyi Tóth Csaba és Bognár Rita zenés műsora következett Szenes Iván örökzöld slágereiből, a The Old Show Partyzenekar közreműködésével.

Az ünnepnapi program zárásaként állófogadáson látta vendégül a megjelenteket az önkormányzat. A nap végén a résztvevők magukkal vihették útravalóul Nagy Balázs köszöntőjének zárógondolatait is: „Ma Önöket ünnepeljük. Mindazt, amit megéltek, és mindazt is, ami még Önökre vár. Azt kívánom, hogy legyen idejük és erejük ahhoz, ami örömet ad. Legyen, akivel megoszthatják a történeteiket, és legyen, aki kíváncsian meghallgatja őket. És kívánom, hogy ezen a hosszú úton egyre otthonosabban érezzék magukat […] Otthonosan a világban, egymás között és önmagukban."

Kohl Gyöngyi

Nyugdíjba megy a tudás és a tapasztalat is?

Mi lesz a felhalmozott tudással, tapasztalattal és a kialakult kapcsolatokkal, amikor az ember nyugdíjba megy, de még tud és akar adni másoknak? Kati, Anna, Micus és Laci bá' – négy ember, négy különböző élet. Van, akit megtalálnak a feladatok, más maga keresi őket. A családban és a város életében egyaránt szerepet vállalnak – erről meséltek.

Szeretem az időmet hasznosan tölteni, és nagyon szeretek közösségben lenni

– Nem láttam olyat a családunkban, aki ne lett volna aktív. A nővérem 89 éves, de aktívabb nálam, az öcsém is praktizál még, Kalocsán – mondja **Kiss Miklós**. Micus – miként gyerekkora óta hívják – 25 éve ment nyugdíjba az atomerőműből. Azért élt a lehetőséggel, hogy egyéb munkáira jusson idő: szőlőt művelt és a családi vállalkozásban, a Kis Nádas vendéglőben is mindig akadt teendő. Akkoriban jött létre a Paksi Polgárőregyesület, amelynek nemcsak alapítója, hanem elnökhelyettese, illetve elnöke is volt. Abban az időben hozzávetőleg száz tagot számlált az egyesület, ezért érthető, hogy sikerként éli meg, hogy sikerült egyben és egy irányban tartani. – Mindig szerettem tenni a közösségért – indokolja, hogy miért vállalta annak idején ezt a feladatot.

Fotó: Vida Tünde

„Tüke" paksi, persze, hogy fontos szerepet játszik az életében a Duna. Tavalyelőttig rendszeresen kenutúrázott a családdal, a barátokkal. Az évi egy Rába-túra mellett fix program volt egy másik, változó helyszínen. – Ami két méternél szélesebb folyó, azon mi jártunk – fogalmaz. Micusnak Hajba Antal Paksra kerülésekor alakult ki a ma is meglévő baráti köre. – Tónió hozott egy kenusablont, legyártottunk belőle vagy tucatnyit. Kísértük a gyerekeket versenyekre, én szoktam főzni nekik. Ott ragadtam, később versenybíró lettem – idézi fel.

Most, túl a nyolcvanon, még mindig lételeme a közösség. A volt Dunás csapat többségével még ma is van lehetőségük találkozni, ilyenkor természetesen Micus a séf, ahogyan a kisebb-nagyobb családi összejöveteleken is. Elárulja, hogy szakács édesanyja helyett, aki vasárnaponként dolgozott, már gimnazistaként ő főzte az ebédet.

Újabban a nótázásban leli kedvét, két kórusnak tagja – nemrég ez még három volt –, a nyugdíjaskórusé és a Siller Nótaköré. Aktív tagja az Atomerőmű nyugdíjasklubjának is, párjával, Évivel, aki hozzá hasonlóan igen tevékeny, egyebek mellett az Evangélikus Női Kör programjainak szervezéséből veszi ki a részét. – Szeretem az időmet hasznosan tölteni, és nagyon szeretek közösségben lenni – összegzi Micus, akit nemcsak barátok, hanem a család is körülvesz, mégpedig a szó szoros értelmében: három szomszédos házban laknak a lányáékkal és a fiával. Gyerekei, öt unokájának közelsége örömet, a három családi ház teendőt jelent, ő gondozza a kerteket, és mindig akad egyéb feladat is számára. Vallja, hogy az aktív életnek és az emberi kapcsolatainak köszönheti vitalitását.

A Paksi Tükör szívügyem, igyekszem megőrizni a lap értékeit

Nem kereste és most sem keresi a feladatokat, általában azok találják meg **Lovászi Zoltánné** Annát. Viszont amit vállal, azt becsülettel, nagy gonddal végzi el. Tizenegy éve búcsúzott el az atomerőműtől, ahol előzőleg évtizedeken át dolgozott, s hat éven át főszerkesztője volt az Atomerőmű újságnak. Annak ellenére, hogy szerette a munkáját, nem aggasztotta, hogy nagy lesz a törés nyugdíjba vonulásakor, nem is készült arra, hogy az átmenetet megkönnyítse valamilyen tevékenységgel, minden idejét a családnak szentelte. – Szerencsém volt, akkor született a harmadik unokám, két fiú után egy kislány, és nagyon várták, hogy Babi mama otthon legyen – mondja mosolyogva. Idősödő édesanyja is több gondoskodást igényelt, így ingázott a családtagok között. – Az unokák, a család mindent felülírt, de ez örömteli volt számomra, boldogan vállaltam – árulja el, s hozzáteszi, tényleg nem volt semmilyen hiányérzete.

Fotó: Vida Tünde

Később szerepet vállalt az Atomerőmű Nyugdíjasklub vezetésében, programjainak szervezésében. Az elnökségben három éven át tevékenykedett. Idővel Beregnyei Miklós kérésére átvette a Paksi Tükör főszerkesztői és a Jámbor Pál Baráti Kör vezetői feladatait. – Nem vágytam tisztségre, feladatra, de szívesen teszem – fogalmaz.

Habár ma már édesanyja vele él, és a gondozása rá hárul, megteremti a lehetőségét, hogy éljen kedvteléseinek. Legutóbb egy régi álmát valóra váltva Montenegróban járt, ami lenyűgözte. Alkalmanként színházba jár, lehetőleg nem hagyja ki, ha Pakson hangversenyt, koncertet rendeznek. Örömmel tölti el, amikor sok kedves ismerőssel találkozik, és jól elbeszélgetnek. Odafigyel az egészsége megőrzésére, hisz látja, az idő múlásával ez egyre nagyobb hangsúlyt kap. És törekszik optimista látásmódja megtartására is. – Szeretném, ha a Paksi Tükör, a mögötte álló lelkes csapat, a szerzők, a szerkesztők közreműködésével továbbra is az olvasók nagy megelégedésére gazdag tartalommal, színvonalas minőségben jelenne meg. A Paksi Tükör szívügyem, huszonöt éve veszek részt a szerkesztésben, korábban a kulturális rovat szerkesztője voltam. Most főszerkesztőként igyekszem megőrizni a lap értékeit, továbbvinni úgy, hogy az olvasók mindenkor érdeklődve, örömmel vegyék kézbe, és elismeréssel szóljanak róla – fogalmazta meg terveit.

➲

Amikor képviselő lettem, ismertem a körzetem állapotát, készítettem magamnak egy nagyon merész tervet

Kudorné Szanyi Katalin minden napja úszással kezdődik, heti kétszer edzésre megy, amiről azt mondja, szenzációs, nagyon sok energiát szabadít fel. Erre pedig szüksége is van, mert ugyan az elsők között élt a Nők 40 program adta lehetőséggel, azaz fiatalon távozott a „munkaerőpiacról", a tevékeny élettől viszont nem búcsúzott el. Képviselőként és civilként is aktív. Nyüzsgését a család jól tolerálja. Nevetve meséli, a férje, amikor nyugdíjas lett, annyit mondott, menjen nyugodtan bárhová, de a programjait ne erőltesse rá.

Fotó: Vida Tünde

Amikor Kati ment nyugdíjba, nagyobbik unokájuk hároméves volt, az ikrek pedig akkor születtek, így nagy szükség volt a nagymamára. A gyerekek felnőttek, ő pedig a felszabadult idejét a közösség javára tudja fordítani. Huszonöt éven keresztül a polgármesteri hivatalban dolgozott, majd a DC Dunakom városüzemeltetési részlegét vezette, így nem csoda, hogy ismét a város dolgait egyengeti.

A feladatok mindig megtalálják. Például a dunakömlődi, azóta már megszűnt Waldorf óvoda és iskola indítása, működtetése körüli feladatokból is kivette a részét, amihez jelentős segítséget jelentett hivatali, városüzemeltetési múltja. Régről eredő szoros kapcsolat fűzi a Csengey Dénes Kulturális Központhoz. Programjaik szervezését ötleteivel, helyismeretével segíti, de természetesen szívesen vesz részt a rendezvényeken is. Mindkét amatőr színjátszókört kedveli, ha teheti, megnézi az összes előadásukat. A kulturális központ programjai közül kiemeli még az Irodalmi önképzőkört. – Élvezzük egymás társaságát és a kör vezetője, Tóth Judit hallatlan felkészültségét – jegyzi meg. Havonta jár barátaival a szekszárdi dzsesszklubba. Az egykor számára fontos Paksi Bordámák Egyesülete viszont napjainkban már „szunnyad". Az alapításkor megegyeztek, hogy tagfelvétel nem lesz. Az alapítók felett eljárt az idő, amit – mint mondja – tudomásul kell venniük.

Kati természetesen sosem marad elfoglaltság nélkül, második ciklusban dolgozik a város képviselő-testületében. Az 5. körzet képviselője. – Meg sem fordult a fejemben. A környezetemben lakók biztatására indultam el. Amikor képviselő lettem, ismertem a körzetem állapotát, készítettem magamnak egy nagyon merész tervet – idézi fel. Maga sem gondolta, hogy ilyen nehéz lesz megvalósítani, de most már úgy látja, hogy a ciklus végére olyan fejlesztések valósulnak meg, amelyek megváltoztatják a körzet arculatát.

Szívesen kamatoztatja az évtizedek során felhalmozott tudását a sportolók érdekében

Váczi Lászlónak két nagy szerelme van – természetesen felesége, Marika mellett –, az egyik a Duna, a másik a futball. Tudta, hogy a foci lesz az élete, de Csónak utcai, azaz Béka városi gyerekként arról soha nem álmodott, hogy el fog jutni Kínába, Miamiba, s persze arról sem, ami ezeket lehetővé tette, hogy éveken át a magyar válogatottal dolgozhatott. Ezért egyébként máig hálás Gellei Imrének. A „világjárása" viszont elsősorban a 150-szeres német válogatott Lothar Matthäushoz köthető, aki mellett szintén ült a válogatott kispadján. A focit a mostani otthonától néhány száz méterre, a mai Vak Bottyán Gimnázium helyén lévő pályán kezdte, gazdag futballkarrierje Baján indult játékosként, aztán edző, majd masszőr lett, most pedig már „csak" a Paksi FC játékosainak rehabilitációjáért felel. Gellei Imre és Haraszti Zsolt egyébként egy Győr–Paks meccs után várták meg az öltöző előtt, hogy hazacsábítsák Győrből, ahol élő szerződése volt. – Előzőleg egy újságíró megkérdezte, hogy a Győrnek vagy a Paksnak szurkolok, én pedig azt mondtam, egy döntetlennek örülnék – idézi fel. A mérkőzés eredménye 3-3 lett, Laci bá' pedig hazajött.

Fotó: Vasvári Márton

Heti két-három alkalommal, illetve a hazai meccsek idején megy be dolgozni, amivel már tulajdonképpen felhagyott volna, hiszen ma-holnap 82 esztendős lesz, de ragaszkodik hozzá a szakvezetés, és valójában ő is szívesen kamatoztatja az évtizedek során felhalmozott tudását a sportolók érdekében. Ritka kivétel, amikor nem labdarúgóknak segít: minap Pupp Réka fordult hozzá a kézműtétet követően. A rehabilitáció sikeres volt, számára pedig örömteli visszajelzés, amikor Réka megírta neki Szkopjéből, hogy megnyerte az Európa Kupát.

Hogy kiváló kondija annak köszönhető-e vagy sem, nem tudni, de Laci bá' minden napot körülbelül 30 percnyi futással kezd. Imád az erkélyen olvasni, és életének szerves része a zene, amiben már kölyökkorában *baromi jó* volt, ahogyan barátai fogalmaztak. A klasszikus rockmuzsikát mindenesetre a második akkord után felismeri a Retró rádióban. A Dunát újabban a holtágra cserélte, szívesen időznek Dombori-ban. Egy lányuk, három unokájuk van, a legnagyobb egyetemista, a középső gimnazista, a kicsi három esztendős.

Miután kiváló a memóriája, meganynyi emléket, élményt felidéz. Kiemelkedik közülük az első Paksi SE futballsiker: éppen ötven éve nyerték meg a Szabad Földkupát. A mérkőzésről úgy beszél, mintha tegnap lett volna: hetvenezer ember előtt játszani a Népstadionban, a Magyarország–Franciaország mérkőzés előtt – no ez az, amiről szintén soha nem mert álmodni egy Csónak utcai paksi srác…

Vida Tünde

Amikor segítség kell – hogyan működik az idősellátás Pakson?

Október 1-je az idősek világnapja. Az a nap, amikor talán egy kicsit jobban odafigyelünk azokra, akik hosszú évtizedeken át dolgoztak, gyereket neveltek, gondoskodtak másokról, és akiknek egyszer csak eljöhet az életében az a pont, amikor már ők szorulnak segítségre. Ez azonban ritkán történik egyik napról a másikra. Először csak a bevásárlás válik nehézzé. Jól jönne valaki, aki kiváltja a gyógyszert. Később már arra is szükség van, hogy valaki mindennap bekopogtasson az ajtón. Az idősellátás sokszor éppen ezekről az aprónak tűnő, de nagyon fontos dolgokról szól.

Amikor a család már nem tud mindent megoldani

Fotók: Vasvári Márton

Egy idős hozzátartozó ellátása sok családban előbb-utóbb komoly kérdéssé válik. A gyerekek dolgoznak, más településen élnek, vagy maguk is egészségügyi problémákkal küzdenek. – Sokszor a család egyszerűen már nem tudja vállalni a napi 24 órás gondozást – mondja *Ferenczi Ildikó*, a **Paksi Életfa Idősek Otthona** intézményvezetője. Az idősek otthona várólistáján jelenleg több mint háromszáz kérelem szerepel. A jelentkezők között vannak, akiknek már mindennapi segítségre van szükségük, de olyanok is, akik előre gondolkodnak, és szeretnék időben biztosítani maguknak az ellátást arra az esetre, ha később már nem tudnának önállóan élni. Nem egyszerű dönteni arról, hogy valaki bentlakásos intézménybe költözzön. A saját otthon elhagyása, a megszokott környezetből való kiszakadás lelkileg is nehéz. Éppen ezért az intézményben az új élethelyzetbe került idős ember ellátását nem pusztán ápolási feladatnak tekintik. – A célunk az, hogy az idős ember minél tovább megőrizze aktivitását, részt vegyen a mindennapi tevékenységekben és érzelmileg, valamint fizikailag is biztonságban érezze magát. Próbálunk otthont teremteni az otthonban – fogalmaz az intézményvezető. – A szakmai tudásunk mellett a szívből jövő törődésünket is szeretnénk megadni.

Talán ez az idősellátás egyik legfontosabb, mégis legnehezebben mérhető része. Hiszen lehet egy intézménynek megfelelő felszereltsége, szakmai protokollja és jól működő rendszere, de az ott élő ember számára legalább ilyen fontos, hogy legyen valaki, aki észreveszi, ha rossz napja van, meghallgatja, beszélget vele, vagy egyszerűen csak tudja, hogyan szereti a reggeli kávéját. – A hozzátartozóktól, a lakóktól, a városból érkező pozitív visszajelzések sok erőt adnak. Megerősítenek abban, hogy van értelme a munkánknak. Még úgy is, hogy a férőhelyek véges száma miatt nem tudunk mindenkit fogadni. Ezt megmondani a jelentkezőnek nehezebb, mint egy-egy gondozási helyzetet megoldani – teszi hozzá az intézményvezető.

Tizenhárom ember, tizenhárom történet

Az **Akácker Szociális Nonprofit Kft. Időskorúak Gondozóháza** 2004 óta működik a városban. Bentlakásos intézményként tizenhárom idős ember teljes körű, szakszerű ápolását és gondozását biztosítja. A férőhelyek itt is beteltek. Tizenhárom külön életút. Hiszen egy idős ember soha nem csupán egy gondozási szükséglet, egy kórlap vagy egy férőhely. Mindegyikük mögött ott van a saját történet: egy család, egy szakma, egy ház, gyerekek, unokák, örömök, veszteségek, döntések és emlékek. Az intézményben ezért a hozzátartozókkal való együttműködésnek is nagy jelentősége van. – A kapcsolat sokszor jóval többről szól annál, mint hogy a hozzátartozók tájékoztatást kapnak szerettük állapotáról és gondozásáról. A hozzátartozók maguk is bekapcsolódnak az intézmény életébe. Előfordult például, hogy egy családtag tetőt javított az otthonban – mondja *Dallos Attila*, az otthon vezetője. Az Akácker sok esetben átmeneti megoldást jelent azoknak, akik hosszabb távon idősek otthonába szeretnének bekerülni. – A működés közben azonban számos nehézséggel kell szembenéznünk. A finanszírozás, a bérek és az ellátással járó egyéb költségek kigazdálkodása folyamatos kihívást jelent, miközben a megfelelő szakember megtalálása sem egyszerű – sorolja Dallos Attila. Itt sem elég az, ha valaki szakmailag felkészült. – Türelemre, empátiára és valódi odafigyelésre van szükség. Nem lehet csak egy elvégzendő feladatként tekinteni arra, hogy egy másik ember életének egy különösen kiszolgáltatott szakaszában segítséget nyújtunk neki – teszi hozzá. Az intézményben azt is tudják: a költségeket sem lehet a végtelenségig a hozzátartozókra terhelni. És felelősséggel tartoznak az ellátottakért, de ugyanúgy az ott dolgozókért is.

➲

A legtöbben azonban otthon szeretnének maradni

– A **Paks Kistérségi Szociális Központ** szolgáltatásainak egyik fontos célja az otthon megtartó gondozási tevékenység, illetve a szakosított ellátás tehermentesítése – mondja *Borbás László*, a központ intézményvezetője. – A tapasztalatok szerint egyre több idős embernek van szüksége segítségre, és mindez a családsegítő szolgáltatáson belül is megjelenik. Az étkeztetésnél a megállapodások száma már mintegy 260, és folyamatosan növekszik. A házi segítségnyújtás tekintetében szintén – mondja az intézményvezető. Utóbbi szolgáltatás lényege egyszerű: segíteni abban, amit az idős ember már nem, vagy csak részben tud egyedül megoldani.

– Lehet ez gyógyszerkiváltás, bevásárlás, mosás, a lakókörnyezet rendbetétele, ügyintézés vagy ágyneműcsere. A segítség a személyes gondozásra és bizonyos ápolási feladatokra is kiterjedhet – mondja *Péri Mária*, a **házi segítségnyújtás** szakmai vezetője. Mindezek alapja a bizalom, amit egyetlen tevékenységi lista sem tud pontosan leírni. – Minél többet jár ki a gondozónő, annál erősebb és fontosabb lesz a kapcsolat – emeli ki. – Az idős embernek el kell fogadnia, hogy valaki belép a legintimebb életterébe, és olyan teendőkben nyújt segítséget, amelyeket korábban magától értetődően, önállóan végzett el. Fontos a napi rutin. A rendszeres találkozások során a gondozónő idővel már nem egyszerűen „a segítő” lesz. Ismeri a gondozott szokásait, tudja, mikor szeret beszélgetni, mikor van szüksége egy kis csendre, és azt is észreveszi, ha valami szokatlan.

A szakember szerint az időseknek és a hozzátartozóiknak érdemes időben segítséget kérniük. Ne csak akkor, amikor már nagy a baj, hanem amikor az idős ember önállósága még minél tovább megőrizhető.

Néha nem az étel a legfontosabb

Az idősek ellátásának egyik legegyszerűbbnek tűnő formája a **szociális étkeztetés**. Napi egyszeri meleg étel, amelyet az idős ember akár személyesen is átvehet, vagy házhoz kérhet. Ez a szolgáltatás azonban sokszor másról is szól: arról, hogy valaki mindennap bekopogtat az ajtón. *Vida Zsuzsa*, a szolgáltatás szakmai vezetője szerint a kiszállítás során nemcsak az ételt adják át, hanem figyelnek arra is, hogy minden rendben van-e. – Ha valaki nem nyit ajtót, vagy az előző napi étel még mindig érintetlenül ott van, az már jelzés lehet. Lehet, hogy az idős ember rosszul lett. Lehet, hogy elesett. Lehet, hogy segítségre van szüksége – mondja. Így válhat az egyszerű ételkiszállítás fontos személyes kapcsolattá. – Volt már olyan eset is, amikor a megszokottól eltérő helyzet észlelése konkrét segítséghez, életmentő intézkedéshez vezetett.

Amikor egy gombnyomás is biztonságot nyújthat

Hasonló biztonságot ad a **jelzőrendszeres házi segítségnyújtás** is. A saját otthonukban élő, szociálisan vagy egészségügyileg rászoruló idősek segélyhívó készülékkel kérhetnek segítséget krízishelyzetben. – Elesés, rosszullét vagy akár egy hirtelen ijedtség miatt is érkezhet riasztás – mondja Vida Zsuzsa, aki szerint a három éve már kétoldalú kommunikációval működő szolgáltatásban a gondozó a helyszínre érkezés előtt beszélhet a segítséget kérővel. – Így gyorsabban eldönthető, mi történt, és milyen intézkedésre van szükség. Ezáltal az eszköz nemcsak az idős embernek jelent biztonságot, hanem a hozzátartozóknak is megnyugtató, hiszen nem tudnak a nap minden órájában jelen lenni – emeli ki a szakmai vezető.

Ahol nem csak gondoznak

Az idős nappali ellátás egészen másfajta segítséget ad. A szociális központ huszonöt férőhelyes **idősek klubja** jelenleg teljes kapacitással működik. Nem csak az a kérdés lényeges, hogy ki miben szorul segítségre. Itt a hangsúly a találkozáson is van. – Az idős, egyedül élő emberek számára a magány sokszor legalább akkora teher lehet, mint a fizikai nehézségek. A klub társas kapcsolatokat, programokat, foglalkozásokat, kirándulásokat és közös ünnepeket kínál. Segít abban, hogy az önálló életvitel minél tovább fennmaradjon, miközben a közösséghez tartozás élménye is megmarad – mondja *Nagyné Tosa Mónika* szakmai vezető, aki szerint az egyik legfontosabb cél, hogy öröm kerüljön a mindennapokba. A klub életében önkéntesek is részt vesznek. ➲

➲ Van, aki a mentális támogatásban segít, más hitéleti programot, zenét vagy irodalmi foglalkozást hoz a közösségbe. Vannak történetek, amelyek mindennél jobban megmutatják ennek jelentőségét. – Volt olyan idős ember, akinek látványosan megváltozott az életkedve attól, hogy közösségbe került. A klub segített neki kilábalni abból a lelki állapotból, amelyben már nagyon nehéz volt számára a mindennapok megélése – fogalmaz a szakmai vezető.

Ahol egy településrész határozza meg a mindennapokat

A Paks külterületein élők másfajta kihívásokkal szembesülnek. Csámpán és Cseresznyésben működik a **tanyagondnoki szolgálat**, amelynek feladata többek között az egyedül élők figyelemmel kísérése, a bevásárlásban, gyógyszerbeszerzésben, ügyintézésben és az egészségügyi ellátás elérésében nyújtott segítség. *Horváth Gergő* tanyagondnok szerint megnehezíti a mindennapokat, hogy nem minden érhető el karnyújtásnyira. – A városban természetesnek tűnik, hogy néhány perc alatt elérhető a bolt, az orvos vagy a gyógyszertár. Külső településrészen azonban ez már komoly szervezést jelenthet, különösen annak, aki egyedül él és nem vezet – mondja. A tanyagondnok sok esetben nem egyszerűen egy szolgáltatást nyújt. Mindennap bekopogtat, beszélget, megnevettet, megkérdezi, hogy van az idős ember. Közben pedig személyes kapcsolat alakul ki. A szolgáltatás híre ráadásul sokszor szájról szájra terjed. Aki már igénybe vette, elmondja másnak, hogy nem szégyen segítséget kérni, és van rá lehetőség – fejtegeti a tanyagondnok. A legfontosabb, hogy amikor eljön az a pillanat, hogy az idős ember segítségre szorul, legyen mellette valaki. A segítségkérés nem egyenlő az önállóság feladásával.

Ruff Anita

Közösség kell – milyen az élet a paksi nyugdíjasklubokban?

Hosszabban élünk, ezért maga az időskor is megváltozik: a hosszabb élet hosszabb és sokféle időskort is jelent. Az egyik ember ellátásra szorulhat, a másik még dolgozik, edzést tart vagy közéleti feladatot vállal, a harmadik társaságot keres – és természetesen ugyanaz az ember akár mindhárom is lehet. A hagyományosan erős paksi civil élet sajátos közösségei a nyugdíjasklubok. Védelem a magány ellen, társas támasz, programok, az aktív élet fenntartása – ezeket jelenti a paksi idősek számára az a három nyugdíjasklub, amely összesen csaknem félezer idős embernek kínál közösséget és elfoglaltságot. Néhány klubtaggal beszélgetve választ kaptunk a minden fiatalt égetően érdeklő kérdésre: miért jár valaki nyugdíjasklubba?

Paksi Városi Nyugdíjasklub

Fotó: Szép Zsóka

Húsz éve vezeti a Paksi Városi Nyugdíjasklubot **Becker Jánosné Julika**. Számtalan programot, találkozót szervezett a tagoknak, még a nyugdíjasok kórusát is vezette, ahol kezdetben édesanyjával együtt énekelt. Ezt a kórust tartja a klub egyik különlegességének.

– Az Életet az éveknek országos klubszövetség megyei szervezetében voltunk tagok, ők rendszeresen dalostalálkozókat, sporttalálkozókat szerveztek. Többször hívtuk ezeket a rendezvényeket Paksra, ebben a Csengey Dénes Kulturális Központ és a II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola is segített bennünket helyiség, étkezés biztosításával. Egyébként is szeretjük megmutatni a tudásunkat, kulturális seregszemléken is fellépünk, kabaréjeleneteket adunk elő, Gáspár Gyula tagunk pedig mindig a legjobb eredményt éri el versmondásával.

Nagyon jó, összetartó csapat a miénk. Kétszáznegyven fős rendezvényeket is tartottunk; ezt meg kellett szervezni, előtte több napig pakolni. Van egy úgynevezett kemény mag, az a kis csapat, aki bármikor segít. De egyébként is minden tag dolgozik, mindig annyi süteményt sütnek a tagok vendéglátások alkalmával, hogy még másnapra is bőven marad. Aktív kapcsolatot ápolunk a németkéri nyugdíjasklubbal, gyakoriak a kölcsönös látogatások. Amíg létezett az Őszikék, addig a paksi nyugdíjasklubok tagjai is összejártak, de ez a kapcsolat mostanra ellaposodott – mondja Julika.

A klub létszáma jelenleg 52 fő. Csak akkor vesznek fel új nyugdíjast, ha kimarad valaki, hiszen fontos szempont, hogy a Jámbor Pál utcai klubhelyiségben mindenkit le tudjanak ültetni. Ha vendégeket várnak, akkor a halászcsárdába viszik őket, mert ott mégiscsak több a hely és lehet zenélni, táncolni. **Jantner Ferencné Terike** 2015 óta tag. Megjegyzi: jó lenne fiatalítani kicsit a klubot, úgyhogy, ha jelentkeznének, néhány frissebb nyugdíjasnak akadna azért hely… ➲

– A közelmúltban nyugdíjba ment emberek között nincs olyan, aki mostanában tervezne belépni. Bár érthető is, hiszen a friss nyugdíjasok még aktívabbak, unokákra vigyáznak, sok az elfoglaltságuk. A városi nyugdíjasklubban jelenleg az átlagéletkor 80 év felett van, 93 éves a legidősebb tagunk. Programjaink így inkább az idősebb korosztálynak kedveznek.

Fotó: Szép Zsóka

– Régebben mentünk hosszabb utakra is, ahol sok a látnivaló – teszi hozzá Julika –, de néhány éve, ahogy idősödünk, a gyógyvizeket helyezzük előtérbe. Igal a kedvenc. Hétfőnként összegyűlünk a klubhelyiségben. A legjobb érzés, amikor az irodából kimegyek a terembe: olyan zsongás van ott, mintha százan lennénk.
Társasjátékoznak, kártyáznak, a férfiak ultiznak, beszélgetnek. Egyébként nagyon kevés férfitagjuk van, de férfikórus működik. Keresik az interneten a dalokat, megtanulják, gyakorolják az éneket hozzá.
Jantner Ferencné és férje életének keretet adnak a hétfői klubdélutánok.
– Mi sem jöttünk rögtön a klubba, pedig hívtak nyugdíjazásunkkor. Közben megnőttek az unokáink, most már beléptünk. Minden hétfőre készülünk a férjemmel, tudjuk, hogy azon a délutánon nem csinálunk mást, hanem megyünk a klubba, és ott jól érezzük magunkat. Mindenkinek jót tenne ez, főként annak, aki magányos. Vagyunk páran, akik külön is összejövünk, főzünk, beszélgetünk valamelyikünknél, a barátság a klubon kívül is folytatódik. Vallom azt, hogy nem lehet, nem szabad bezárkózni, csak ülni és sorozatokat nézni naphosszat. Nekünk már mindennap ajándék.
Becker Jánosné az összefogás mellett a kölcsönös segítséget hangsúlyozza. Megesik, hogy orvoshoz viszik rászoruló társukat autóval; volt, hogy járókeretet szereltek egymásnak. Egyben nagyon szigorú Julika: politizálás nincs a klubban.
Julika és Terike elmesélik, milyen dilemma foglalkoztatja őket manapság: nem tudják, hány éves a paksi városi nyugdíjasklub, de gyanítják, hogy fél évszázados is megvan.

Dunakömlődi Nyugdíjasklub

Rosta Lászlóné Erzsike 2024 óta vezeti a Dunakömlődi Nyugdíjasklubot, akkor vette át a stafétabotot idősebb Ulbert Sándortól. Ő az első női elnöke a klubnak, amely már elmúlt fél évszázados. Ég a keze alatt a munka, folyamatosan szervez, például a nyári, kéthetente esedékes fürdőkirándulásokat is.
– Másként nem jutnának el az idősek enynyiszer gyógyfürdőkbe, mint a nyugdíjasklubon keresztül; idén is hét alkalommal kirándultunk, mindig máshová: Gunaras, Igal, Kiskunmajsa, Cserkeszőlő, Kiskőrös. Szerintem Kiskőrösön van az ország egyik legjobb gyógyvize, amely az időseknek különösen használ. A tagok nagyon szeretik és várják ezeket a kirándulásokat, hiszen mozgásuknak, testüknek, lelküknek jót tesz. Együtt a csapat ilyenkor, nagyokat beszélgetünk, nevetgélünk a medencében, és pillanatok alatt eltelik a nap.

Fotó: Vasvári Márton

A dunakömlődi nyugdíjasklub legfiatalabb tagjai 65 év körüliek, a legidősebb a 89. évében van. Közel hetvenen vannak, bár ha engednék, ez a létszám száz felett lenne – jegyzi meg Erzsike.
– Mikor elnökké választottak, kikötöttem, hogy csak dunakömlődieket vehetünk fel, mert Madocsáról, Bölcskéről, Paksról is jelentkeztek volna. Emellett olyan embereket szeretnénk magunk körül, akik aktívak is. Jó lenne a fiatalabb korosztályt is rábeszélni az aktivitásra, hogy tevékenységük ne merüljön ki a teadélután utáni mosogatásban. Többnyire a korosabbak készülnek előadással az idősek napi műsorra. Van egyfajta keménymag, ami szerintem minden nagyobb társaságban kell, hogy legyen. Bízom benne, hogy a fiatalabbak majd több önbizalomra tesznek szert idővel, és átveszik ezt a szerepet.
A dunakömlődi nyugdíjasklubba jelentkezők kérvényeit az elnökség hagyja jóvá. Egy ilyen nagy közösségben a klubélet nem mindig konfliktusmentes. Megesett, hogy valaki egy év után kilépett, de olyan is akadt, aki konfliktusokat szított. Az ő figyelmét felhívta az elnök arra, hogy itt összetartásra van szükség, nem pletykákra. Az összetartozásért dolgozni kell.
– Az a fontos, hogy jól érezzük magunkat együtt, és hogy az idősek ne szigetelődjenek el. Akik nem tudnak már olyan aktívak lenni, itt beszélgetőpartnert, lelki társat találnak, és van hová tartozniuk. Azokkal, akik még szívesen utaznak, a nyári fürdőtúrákat leszámítva is sokat kirándulunk. Tavasszal a szarvasi arborétumot néztük meg, korábban Budapesten a Szépművészeti Múzeumban jártunk. Többen rendszeresen részt vesznek a Csengey Dénes Kulturális Központ sétálós napján. A bölcskei, madocsai klubokkal szoros baráti kapcsolatban vagyunk, minden évben megvendégeljük egymást. Az idén már voltunk náluk, novemberben ők jönnek az Erzsébet/Katalin bálunkra. Nőnapozni szoktunk, az idősek világnapját is megünnepeljük. Egy rendezvényünkről azonban lemondtunk: legutóbb már nem tartottunk szilveszteri összejövetelt, átadtuk a faluházat a fiataloknak. Nekünk hajnalig fent lenni már megterhelő.
Erzsike sorolja tovább: minden hónapban egyszer teadélutánt tartanak a faluházban, amikor a tea mellé zsíros kenyér, lángos, fánk is kerül az asztalra. Az idén több mint száz lángost sütöttek az asszonyok…
A klubtagok a mindennapi életben is segítenek egymásnak.
– Elterveztem, hogy egy tucat tyúkot le kellene vágni. Az asszonyok felajánlották, hogy segítenek pucolni. Öten-hatan összejöttünk reggel, sütöttem nekik pecsenyét, délre a tizenhárom tyúk már a fagyasztóban volt. Nagyon odafigyelünk egymásra, a betegeket naponta hívtam, amíg kórházban voltak, elmentünk meglátogatni őket.

➲ Akik nem tudnak jönni a klubba, mert esetleg nincsenek jól, azokat hetente-kéthetente hívom, érdeklődöm, hogy vannak, próbálom tartani a közösségi szellemet bennük, és jelezni, hogy visszavárjuk őket. Nagyon hálás vagyok a segítőimnek, egyedül nem tudnám ezt a munkát csinálni. Tizenöt-húsz tag van, akire bármikor számíthatok, ők viszont azt mondják, olyan vagyok, mint a vadászkutya: ha van egy feladat, addig megyek, amíg el nem végzem.

Bujna Mihályné Évike is tanúsíthatja ezt, aki hat éve jár férjével együtt a dunakömlődi klubba, ahova ismerősük invitálta őket.

Fotó: Vasvári Márton

– Mi mindig közösségi emberek voltunk. Borsodból kerültünk ide, és ahogy mondják: gyüttünk és maradtunk. A társaság miatt szeretjük a klubot, feltölt bennünket, és nagyon jó egy közösséghez tartozni. Mindenről tudunk beszélgetni. Akinek bánata van, azt megvigasztaljuk, az örömben együtt örülünk. Ha nem lenne a klub, nagyon hiányozna. Olyanok vagyunk, mint a gyerekek, úgy készülünk a férjemmel a havi egy teadélutánra. Megvan a kis társaság, akikkel egymás szavába vágva beszélgetünk.

Évike 74 éves. Azt vallja: aki magányos, elszigetelődik, az önmaga tehet róla. Nem kommunikál, beburkolózik a tévésorozatok világába… Számos lehetőség adódik az idősek számára, csak tudni kell élni velük. Ki kell mozdulni, venni a fáradságot elmenni egy-egy sétára, előadásokra – mondja.

Atomerőmű Nyugdíjasklub

Jantner János, az Atomerőmű Nyugdíjasklub Egyesület közelmúltban megválasztott vezetője 2022 óta tagja a szervezetnek. A korösszetétel rendkívül széles: a legfiatalabbak között vannak 60 évesek is, míg a legidősebbek közül többen 90 felettiek. Ők azok, akik már kevesebbszer vesznek részt a közös programokon.

– Ma már nincs várólista, sok évvel ezelőtt még volt. A jelentkezésnél feltétel, hogy az MVM Paksi Atomerőmű Zrt.-től vonuljon nyugdíjba az illető, házastársak esetén legalább egyikük erőmű-nyugdíjas legyen. Jelentkezési lap kitöltése és az alapszabály elfogadása után már soraink között is tudhatja magát az aspiráns – fogalmaz Jantner János. Kórussal ez az egyesület is büszkélkedhet, rendszeres fellépői atomerőműves vagy városi rendezvényeknek, alkalmi koncerteket adnak az Életfa idősek otthonban. A klubélet eseménydús.

– Szervezünk színház- és fürdőlátogatásokat, városnézést, Gesztenyés úti klubhelyiségünkben petang, sakk, kislabdarúgás, póker, asztali és szabadtéri játékok állnak rendelkezésre. Ezekről mindenki tud, és saját belátása szerint vesz részt rajtuk.

Az Atomerőmű Nyugdíjasklub tagjai kreativitásukat is kibontakoztathatják, és kiállításokon mutathatják meg alkotásaikat. Van, aki fest, gyöngyöt fűz, kézimunkázik, gravíroz… A munkáikból készült állandó kiállítás a klubhelyiségben megtekinthető. Az elnök azt mondja, a programjaik irányvonala nem változik, de rugalmasak, alkalmazkodnak az igényekhez, közösen döntik el, hova kiránduljanak, milyen rendezvényeket hívjanak életre.

Fotó: Vasvári Márton

– Jelentős összetartó erő, és közös témát is jelent a beszélgetésekkor az atomerőműves múlt. Az érdekes emlékek, értékes, múltidéző gondolatok tárháza kimeríthetetlen. Korunknál fogva fizikális segítséget ritkán tudunk nyújtani egymásnak, bár van olyan közöttünk, aki a sajátja mellett a másikunk kertjét is felássa – említi Jantner János. – Ám ha valaki az atomerőmű által nyújtott vagy más támogatásra szorul, annak segítünk az írásos kérvényt megfogalmazni, beadni.

Jantner János szerint azokról sem felejtkeznek el, akik már nem mozognak könnyen. Jeles alkalmakkor házhoz mennek, úgy köszöntik fel társukat. Az Atomerőmű Nyugdíjasklub is szeretne fiatalítást, Jantner János azt tapasztalja, jelentkeznek is a friss nyugdíjasok, bár tény, hogy nem mindenkinek ide vezet az első útja. Az elnökség legutóbbi tisztújításakor szándék mutatkozott arra, hogy a vezetésben egyre nagyobb számban jelenjenek meg a fiatalok, mert ők másképp gondolkodnak, mint az előttük járó generáció, és más ötleteket is hoznak.

Donáczi Ilonát négy éve invitálták az Atomerőmű Nyugdíjasklubba.

Fotó: Vasvári Márton

– Az akkori elnökasszony hívott, hogy vállaljak tisztséget, és ahogy bekerültem, elnökségi tag is lettem, feladatokkal. Én gondoskodtam a rendezvényeken ebédekről, vacsorákról, kezeltem a konyhát, a kamrát, a leltárt. Három év után átadtam a munkát másnak. Nagyon szeretem ezt a klubot, közel háromszázan vagyunk, megismertem nagyon sok embert, kitágult a világ, és adott egy rendszeres elfoglaltságot számomra.

Ilona üdvözli, hogy a klub nemcsak közösséget, hanem programlehetőségeket is nyújt, a színházlátogatástól a zumbáig.

– Úgy gondolom, aki a sokféle lehetőség közül nem találja meg a kedvére valót, az nem is szeret nagyon emberek közé menni; vagy esetleg az egészsége nincs már olyan állapotban, hogy aktívabb tevékenységet folytasson. A klub a magánytól, elszigetelődéstől véd, még az is be-bejár, akinek nagy a családja, van sok unokája, hiszen jólesik néha a saját igényeinek engedve elmenni a többiek közé.

Sólya Emma

Fotó: Vasvári Márton

Jó napot, mi újság? Acsádi Rozália

Huszonkét kötet, negyvenhárom antológia, számos szobor, kávéfestmény és csillogó gyermekszemek kísérik Acsádi Rozália pedagógus, író, költő, szerkesztő pályafutását. Legutóbb *Kávéfestés Rózsával* címmel tartott foglalkozást a Paksi Városi Múzeumban.

– Mindenkinek van egy Cseresznyése – vallja Acsádi Rozália, akit egész életét meghatározó gyermekkori élményei kötik a településrészhez. – Ott élt az egész rokonságom, ez megtartó, inspiráló erővel bírt. Ott kezdtem az írást, olvasást a drága emlékű Bencze Barnabás keze alatt. Varázslatos időszak volt.

Bár nagy hatással voltak rá pedagógusai, Acsádi Rozália mégsem tanítónak készült. Ötödik osztályos kora óta az újságírói pálya felé kacsintgatott. Cikkeket írt a *Pajtás* újságnak, a lap szerkesztője pedig arra inspirálta őt, hogy ne hagyja abba ezt a tevékenységet. A Paksi Vak Bottyán Gimnázium után a Kaposvári Tanítóképző Főiskolára jelentkezett, ezt jó kiindulópontnak tekintette az újságíráshoz. Részt vett a *Tanítani* című lap és főiskolai antológiák szerkesztésében is; az irodalom tanszék fokozott figyelmét élvezhette. Másodévesként publikálhatott az országos hírű, nívós *Somogy* című irodalmi folyóiratban. Azonban a tanítás már az első gyakorlóórán beszippantotta, és kétségtelenné vált, hogy Acsádi Rozáliának ezzel is lesz dolga.

– A csillogó gyermekszemek adták számomra ennek a pályának az egyik gyönyörűségét. A gyermekek világa, nyitottságuk, sokszínűségük… A tananyag számomra csak eszköz volt, inkább nevelőnek vallottam magam.

Acsádi Rozáliának a főiskola elvégzését követően felajánlották a simontornyai vár igazgatói állását, lakással együtt. Mint mondja, büszke volt arra, hogy a népművelés tanszék – amelyen specializációját végezte – vezetője őt ajánlotta, de mégis úgy gondolta, itthon a helye. Pakson az idő tájt nem volt tanítói állás, így került Bölcskére. Itteni tanítványaitól kapta a legnagyobb ajándékot húsz évvel később: egy irodalmi esten együtt köszöntötték őt, meglepetés osztálytalálkozó keretében. Egy évig tanított Bölcskén, majd a II. Rákóczi Ferenc Általános Iskolába került, ahol egészen nyugdíjazásáig, 2017-ig dolgozott, és meghonosította az irodalmi-művészeti nevelést.

Acsádi Rozália figyelme a ’90-es évek elején Paks felé fordult a *Paksi Hírnök* és a *Tolnai Népújság* révén. Első, László-Kovács Gyulával közös kötete, *Fűszálakat sodor a szél* címmel 1994-ben jelent meg. Huszonkét könyve van, és negyvenhárom antológia – mint például a *Kézjegy* sorozat – szerkesztésében vett részt. Megjegyzi: nagyon büszke a *Szelek ladikján* című városi irodalmi, művészeti antológiára; a *Paksaméták* sorozaton pedig jelenleg is dolgozik.

– Volt kedvem és bátorságom megfelelően színes skálát felvonultatni. Szeretek kísérletezgetni, így jutottam el a haikutól a balladákig, amelyekre különösen büszke vagyok, hisz Csoóri Sándor is méltatta őket, a kötött versen keresztül a szabad versig, a gyermekversekig, az egy mondatból álló Láncok láncszemek regényig, a Gajdos zenekar *Pásztormisé*jének szövegéig. Sok mindenhez hozzányúltam, és ezekben örömömet is leltem.

Acsádi Rozália azt mondja: az irodalom szentélye mellett a szobrászat és a kávéfestés a hobbija. Mindkettő élete nehéz időszakában kopogtatott.

– A vizuális kultúrát szerettük ötvözni az irodalomszakkörökkel kolléganőmmel, Pinczés Zsuzsával. Az egyik ilyen foglalkozás előtt vesztettem el az édesanyámat, és nem tudtam szabadulni a gyász súlyától. A gyerekek között elmélyültem az agyagozásban, és egy női alak formálódott a kezeim között. Zsuzsa a nap végén összecsomagolta nekem az összes agyagot, és azt mondta: vidd haza, gyúrd bele az összes kínodat… Így kezdődött. A kávéfestés pedig a szívműtétem után jött az életembe. Amikor megengedték az orvosok, hogy újra kávézzak, kávéházakba kezdtem járni, amit előtte nem tettem. Itt láttam először kávéképet. Nyugdíj után sokat voltam egyedül, a depresszió és a pánikbetegség is beköszöntött az életembe. De a festés meditatív állapotot kívánt, és elkezdődött egy elmélyült, csendes elfoglaltság, önterápia. Ezzel együtt az emberek elkezdték szeretni, sőt gyűjteni a képeimet.

Acsádi Rozália több kiállításon is bemutatta alkotásait. A kávéképek szinte mindegyikében visszatér fő motívuma: a nőalak. Ezt láthatták azok is, akik a városi múzeum *Kávéfestés Rózsával* című programján vettek részt. Sokat készült erre a rendezvényre, és számos feladat előtt áll még. Legfontosabbnak azonban azt tartja, hogy laza, mégis következetes napirendet diktáljon magának. Ebbe belefér az is, hogy Dániel fiával közösen a Kinizsi utcai szülői házon dolgozzanak, amely kávéfestményei jelentős részének is otthont ad.

Sólya Emma

Fotó: Vasvári Márton

hógolyó

Adorján György

Két hete Siklósi Zoltánnak az jutott eszébe, hogy Adorján György matematika-testnevelés szakos ESZI-tanár nyugdíjasélete most kezdődik, ez az első szeptember, ami nem tanévvel indul. Zoli azt kérdezte: „Milyen az élet a nyüzsgés után?”

Milyen nyüzsgés?

– Szerintem Zoli az iskolára gondolhatott, amikor sok diákkal volt napi kapcsolatom – kezdi Adorján György a szerenádokra kialakított udvari nyári konyhában, régi tárgyak gyűjteménye között. A nyüzsgés része volt az osztálykirándulások és szabadidős programok szervezése is. Harminckilenc évig tanított az ESZI-ben, ahová két évnyi pécsi tanítás után, egy évvel az iskola megalakulását követően érkezett. Paksra, a szülővárosába jött vissza: közösen alakították egy új intézmény arculatát, mindenkinek volt valami jó ötlete. A tanítás utánra is szervezték a diákoknak a programokat.

Az őszi olasz, a tavaszi erdélyi kirándulás, a síelés, a túrák és a nyári utazások szervezése nagyjából kitöltötte Gyuri szabadidejét.

– Onnan indult ez az egész, talán huszonöt éve, hogy az egyik osztályommal kitaláltuk, menjünk el Olaszországba, a tengerpartra. Akkoriban 15–18 fős osztályok voltak, kifizetődő volt másokat beszervezni a buszba. Következő évben már úgy jött elő, mi az, hogy a másik osztályokat kihagyom – meséli a kezdeteket. Hosszú éveken keresztül mintegy 120 végzős utazott együtt Jesolóba, Bibionéba. A tengerparti pihenés mellett városnézés Velencébe, Padovába és csúszdapark is szerepelt a programban. – Utazás után kérdeztem a diákokat, mi volt a legnagyobb élmény. Valaki azt emelte ki, hogy addig még soha nem találkozott az egyik évfolyamtársával. Négy éve együtt voltak egy évfolyamon.

A diákok azt szerették a kirándulásokban, hogy volt idejük találkozni, megismerni egymást, Gyuri pedig azt, hogy lehetőséget teremthetett erre. Sajnálja, hogy a rendszeres évközi osztálykirándulások megszűntek.

Milyen az élet a nyüzsgés után?

Nyüzsgő. Adorján Gyurinak nem kellett a most divatos módon, tudatosan felkészülnie a nyugdíjas évekre: a családnak spontán szüksége van rá.

Szükségük van a nagypapára az unokáknak, és az apára a gyerekeknek. – Az unokák kitöltik az időt. Az utazási géneket talán tőlem örökölték a gyerekeim, mert mindegyik utazós. A nagyfiam az egyetem után Amszterdamban dolgozott, utána Moszkvában, Malajziában, most Írországban él. A nagyobbik lányom Ciprus, Nápoly után most itthon van a családjával, de lehet, hogy a következő állomás Amerika lesz. A kisebbik lányomék most költöztek haza Szingapúrból. A lányoknál három unokám van, két kilencéves és egy hatéves, a párom fiának is van három gyereke. Megyek, ahol szükség van rám. Most a lányom elutazott a külföldön szolgáló férjéhez, én pedig az unokákhoz mentem. A két gyerek mellé a harmadik unokámat is elvittem. Szeretnek velem lenni, mert mindig van program. Ez a tanárságból fakadhat, foglalkoztatom őket. Túrázunk, Dunapartozni megyünk.

És szükségük van a felnőtt fiúra a 88 és 91 éves szülőknek is. Gyuri édesanyját már az Életfa idősek otthonában gondozzák, azt mondja, nagyon jó helyen van. Édesapjáról a húgával ketten gondoskodnak. – Nehéz. Ezt egy családtag nem tudja egyedül csinálni, szakmailag sem értünk hozzá. Az embert nagyon lehúzza, amikor a szüleit így látja. Kétnaponta váltjuk egymást, aki a soros, az éjszaka alig alszik. Hát ezért mondom, hogy most nincs időm unatkozni.

Az iskolai kapcsolat is megmarad: folytatja a síelés szervezését, és vállalta a délutáni úszásfoglalkozásokat. – Amióta az uszoda megnyílt, azóta tartottam úszótanfolyamokat, úszóedzéseket, szinte második otthonom lett. Hetente kétszer bejárok majd sportkört tartani, legalább bemegyek beszélgetni is.

Felmerült, hogy amikor párja, Edit is nyugdíjas lesz, tölthetnének hosszabb időt külföldön. Olaszországban a nyugdíjasoknak való az ősz, Gyuri inkább az osztrák hegyekbe menne, meg Írország is kedvence: az ő pázsitja is zöld, de az írrel nem vetekszik. Egyelőre nem foglalkoznak a tervvel, és ha reális lenne, akkor is meggondolná.

Hét évet leszámítva Pakson élte az életét. Itt vannak a baráti társaságok, a közös utazások, túrák, kerékpározások. – Nagyon praktikus, hogy sokan ismerik az embert, bármi gondod van, találsz szakembert, vagy akivel megbeszélheted, megoldhatod. Barátokkal, kollégákkal fenntartjuk a kapcsolatot, az összejöveteleket, ahol főzni is szeretek.

Operába most a családdal készül, korábban ezt is buszosan szervezte. A fiával azt beszélték meg, hogy karácsonyra kölcsönösen operajegyet adnak egymásnak, és négyen elmennek. A családra lehet számítani. A barátokra lehet számítani. – Mondtam, ahogy elmegyek nyugdíjba, szeptemberben szeretnék Olaszországba utazni, a régi ESZI-s kirándulások nosztalgiájából, és így is történt: nemrég hatan, akik szinte minden évben ott voltunk, kimentünk Bibionéba.

Szóval más a nyüzsgés most, nyugdíjasként. *[jé]*

Az eltűnt városkép nyomában

Történetek Cseresznyéspusztáról (5. rész)

Cseresznyés villamosítását az Arany házaspár indította el, melynek eredményeként 1964 őszén gyulladt fel először a villany a pusztai házakban. Bekapcsolták az iskolát, majd felfelé a barátréti házakat, később a Belső sort, végül Pörösre is kijutott a villany. 1972-ben az iskolától néhány háznyira élő nagyszüleim, Lacza Jánosék voltak az egyik utolsó nagycsalád, ahol még petróleumlámpával világítottak. Nagyapám a téeszben dolgozott, havi 2300 forintból tartotta el a feleségét és hat gyermekét, és áram híján a sötét téli hónapokban kihívást jelentett a szorgalmas diákoknak az otthoni tanulás, leckeírás.

A gyermekkori nyaralások egyikén került kezembe a Budapesti Mezőgazdasági Gépgyártó és Szolgáltató Vállalat üzemi lapjának (BMGV Híradó) nagymamám kredencében féltve őrzött példánya. Az 1972-es nyári lapszám képes riportjában a vállalat Petőfi szocialista brigádjának vezetője, Cs. Nagy László és kollégája meséltek el egy megható történetet.

Nyuli Attila brigádtag emlékei szerint éppen a vasárnapi ebéd után beszélgettek a kertjükben, a háttérben szólt a rádió, és hallotta, hogy egy vidéki tanítónő (Arany Béláné) arról beszélt, hogy milyen gondok között él náluk egy család, akik még petróleumlámpával világítanak. Ekkor jött az ötletet, hogy a brigáddal segíthetnének a családnak:

„Másnap reggel mesélem a srácoknak bent az üzemben, az ötlet mindenkinek azonnal tetszett, de nem tudtunk semmi közelebbit a családról. Felhívtuk a Rádiót, és Kerényi Mária nagy örömmel adta meg a címet. Mi aztán a rákövetkező napon leutaztunk Markovits elvtárssal meg Lacival hármasban Cseresznyéspusztára."

Villanyszerelők, tévéstáb és a családtagok a Lacza-portán

Kedden érkeztek az iskolához, ahol a gyerekek szinte kórusban, hangos „jó napot kívánok"-kal köszöntötték a pesti vendégeket. Arany Béláné fogadta a segítőket, majd elvezette őket a néhány háznyira fekvő tanyához. Lacza Jánosné volt csak otthon a gyerekekkel, kétkedve hallgatták, miért is jöttek hozzájuk a látogatók. A brigádtagok felmérték a teendőket, anyagszükségletet, rajzoltak, Markovits János szakszervezeti bizalmi titkár pedig a DÉDÁSZ-szal lebeszélte, hogy még a szerelés napján kiszállítják és soron kívül bekapcsolják a mérőórát.

„Tudja, nekünk pestieknek nehéz elhinni, hogy vannak, akik villany nélkül élnek, akiknek nem természetes a mosógép, a porszívó, a televízió – különösen akkor, amikor mindez ma már falun is szinte mindenütt megtalálható" – emlékezett vissza Cs. Nagy László.

Szombaton 10 óra előtt már kint volt a pusztán a hatfős brigád. A háziak alig hitték el, hogy amit a szakemberek kedden ígértek, most valósággá lesz. Azonnal munkához is láttak, szorgalmasan mértek, vésték, fúrtak, szereltek, s délután három órára „kigyulladt" a villany Laczáéknál. A nagy örömöt egy meglepetéssel is megtoldották: Cs. Nagy László javaslatára vettek egy keverőtárcsás Hajdu mosógépet. Amikor elkészültek a munkával, mondták Laczánénak, hogy a hat gyerekre biztosan sokat mos, és ezt szeretnék megkönnyíteni az ajándékkal. A riportban a brigádvezető így emlékezett a reakcióra: „Higgye el, én igazán nem vagyok nyavalygós ember, gondolom, a többiek sem, de bizony Isten majdnem elbőgtük magunkat a meghatottságtól, amikor Laczáné meglátta a mosógépet. Ott állt a konyhaajtóban, gyűrögette a köténye szélét, aztán teleszaladt a szeme könnyel."

Az eseménynek országos visszhangot nemcsak az idézett üzemi lap adott, de délutánra megérkezett a pusztára a magyar rádió és televízió stábja, akik anyagot készítettek a jótékony villanyszerelésről. Még a Lacza gyerekeket is megszólaltatták, akik később a szomszédoknál a tévén viszontláthatták magukat, de emlékezetes maradt a brigádtól kapott Boci csoki és Macskanyelv is. A téesz is kitett magáért, kerítettek egy gyenge birkát, s egy finom birkapaprikással vendégelték meg a résztvevőket.

A brigád később az iskolába is visszanézett, mert a világítás ott is elavult volt. Leszerelték a régi vezetéket, neonfénycsöveket raktak minden tanterembe, így aztán már ott sem vakoskodtak a diákok. A Dunamenti Tsz pedig egy levelet küldött a Petőfi brigádnak, amelyben megköszönik, hogy „egy fővárosi vállalat, s annak egy szocialista brigádja felfigyelt egy nehéz helyzetben élő család igen súlyos mindennapi gondjára, s vállalva az egész héten át végzett fáradságos munka után az újabb fáradalmakat, segített ezen a gondon".

A szülők már nem élnek, a Lacza gyerekek pedig azóta felnőttek, szétszóródtak. Egyikük maradt Cseresznyésben, ketten Pakson laknak, van, ki Dunakömlődön, ki Németkéren, s van, aki Németországban él. Ennek ellenére a mai napig összejönnek a szülői házban, s az asztal körül már nemcsak a hat testvér ül, hanem ott vannak a gyerekek és az unokák is. A fiatalok még nem tudják, hogy annak a fénynek története van. Egy történet Cseresznyéspusztáról, egy családról, a hat gyerekről, és arról a hat emberről, akik egy nyári szombaton úgy döntöttek, hogy fényt visznek egy másik család életébe.

dr. Hanol János

Forrás:
BMGV Híradó, 1972. júliusi szám, 14–15. o.
Magyar Mezőgazdaság, 1972.12.13., 17.o.
A *MEDOSZ lapja*, 1973.11.01., 7. o.

Közös gondolkodás a kiégett kazetták tárolásáról

Az atomerőmű további üzemeltetése miatt keletkező többlet fűtőelemek átmeneti tárolásának majdani megoldásához számos aspektust figyelembe vesznek. Ilyen a biztonság, az engedélyezhetőség, a létesítés és az üzemeltetés feltételei, a karbantarthatóság, a gazdaságosság. Az RHK Kft. és az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. szakemberei közösen dolgoznak a tárolási megoldás kiválasztásán.

Fotó: Szabó Vanda

Az RHK megalakulásától nagyon nagy hangsúlyt fektet a társadalmi párbeszédre. A létesítményeit befogadó térségben tevékenykedő társulások fontos összekötő szerepet töltenek be a társaság és a helyiek között. – Paks környezetében a TEIT-tel folytatunk már több évtizedre visszatekintő gyümölcsöző együttműködést. Ennek egyik alapja az, hogy mindig hiteles információval lássuk el a polgármestereket. Most is ez történt – fogalmazott Nős Bálint ügyvezető igazgató a legutóbbi találkozón, ahol beszámoltak a környékbeli polgármestereknek a kiégett kazetták átmeneti tárolója üzemeltetésével és létesítésével kapcsolatos aktualitásokról, ezenkívül azokról a stratégiai tervekről, amelyek döntően a paksi atomerőmű további üzemidő-hosszabbításához kapcsolódnak. – Az MVM Paksi Atomerőmű Zrt.-vel közösen ki kell dolgoznunk, hogy a többletüzemidő alatt keletkező kiégett kazettákat milyen tárolási megoldással fogjuk tárolni – húzta alá a szakember. Az átmeneti tárolási rendszer kiválasztásánál természetesen számos szempontot kell együttesen mérlegelni: a biztonságot, az engedélyezhetőséget, a létesítés és az üzemeltetés feltételeit, és az azok során megszerzett tapasztalatokat, a karbantarthatóságot, az öregedéskezelés megvalósíthatóságát, a gazdaságosságot. – Ez egy nagyon komplex feladat, és az nagyon fontos, hogy a lehető legtöbb szempontot figyelembe vegyünk ezen összehasonlító elemzési munka során, szoros együttműködésben az atomerőművel, hiszen ez egy közös feladat. Olyan technológiákat vizsgálunk, amelyek rendelkeznek VVER–440-es referenciával, tehát használták már olyan kiégett üzemanyag tárolására, amilyen a paksi atomerőműben is keletkezik. Ezeket a beruházási, üzemeltetési, biztonsági, gazdasági aspektusokat szintetizálva hozunk döntést – részletezte Nős Bálint. Azt mondta, jelenleg az körvonalazódik, hogy a mostanitól eltérő megoldást, konténeres tárolási technológiát alkalmaznak majd.

– Ez egy hosszú folyamat, aminek nagyon az elején járunk – szögezte le az ügyvezető igazgató. Elmondta, hogy világviszonylatban nagyon széleskörűen alkalmazzák ezt a technológiát, döntően Amerikában, de Európában is több országban, például Spanyolországban, Szlovákiában, Franciaországban, Németországban, Csehországban, illetve Ukrajnában van VVER–440-es referencia. A kérdésre, hogy mik ennek a technológiának az előnyei, Nős Bálint azt mondta, hogy a pragmatikussága, azaz sokkal egyszerűbben kivitelezhető, sokkal egyszerűbben üzemeltethető, illetve több szempontból stratégiai előnyöket jelent. – Ezek azok a szempontok, ami miatt úgy döntöttünk, hogy alternatív technológiát választunk. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az általunk most használt moduláris, kamrás, száraz tárolás bármilyen szempontból is kifogásolható lenne. A ’90-es években, amikor ezt kiválasztották, ez egy abszolút az élmezőnybe tartozó technológia volt. Biztonságosan tudjuk üzemeltetni a tárolót, de ha ma kell választani, már van jobb megoldás is – összegezte a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. ügyvezető igazgatója.

Az RHK Kft. honlapján részletes leírás olvasható a konténeres tárolásról. Mint írják, a konténeres rendszer alapját a hermetikusan zárt, nagy szilárdságú fémkonténerek adják, amelyek egyszerre több kiégett fűtőelem-köteg befogadására is alkalmasak. A konténereket vagy közvetlenül helyezik el a tárolásra kialakított épületben, csarnokban, vagy vasbetonból készült külső felülcsomagolást (overpack) alkalmaznak, azaz vasbetonból készült konténerekbe helyezik. Ezen vasbeton konténerek akár épület nélkül, fedetlenül is elhelyezhetők megfelelően kialakított tárolóterületen. A fémkonténerek sem feltétlenül kerülnek zárt csarnokba, léteznek olyan megoldások, ahol felszín alatti vagy részben földbe süllyesztett tárolóegységekben helyezik el őket. A konténeres rendszerek esetében a tárolóegységek és a kapcsolódó infrastruktúra kialakítása rugalmasabban igazítható a telephelyi adottságokhoz, illetve a jövőbeni igényekhez is.

Szabó Vanda

Forrás: RHK Kft.

Szakrendelések Pakson – fül-orr-gégészet

A fül-orr-gégészeti szakrendelés feladata a fej-nyaki régiót érintő megbetegedések pontos diagnosztizálása és szakszerű ellátása. Az alábbiakban bemutatjuk a paksi szakrendelés működését, valamint a hatékony gyógyítást segítő legfontosabb szakorvosi tanácsokat, kéréseket.

– A fül-orr-gégészet szépsége számomra abban rejlik, hogy az esetek jelentős részében viszonylag gyorsan felállítható a diagnózis, így hamar segítséget tudok nyújtani a betegeknek a gyógyulásban. Továbbá a páciensek köre életkor tekintetében változatos: a gyermekektől az idősekig sokféle korosztály keresi fel a szakrendelést – mondja **dr. Piukovics Klára** fül-orr-gégész főorvos, aki 2011 szeptembere óta részmunkaidőben rendelt, 2022. január 1-től pedig főállásban végzi gyógyító tevékenységét a Paksi Gyógyászati Központban.

A fül-orr-gégészet nem beutalóköteles szakrendelés, ugyanakkor előjegyzéssel működik, kivéve a sürgős eseteket. Ilyennek számít a vérzés, az erős fájdalom, a hirtelen halláscsökkenés, a fülbe vagy az orrba került idegen test, illetve ha a páciens egyáltalán nem tud nyelni és nehézlégzése van. Kisebb panaszok esetén viszont először a háziorvoshoz, gyermekorvoshoz ajánlott fordulni, aki eldönti, hogy szükség van-e szakorvosi vizitre.

– Akár előjegyzett időpontra érkezik a beteg, akár sürgősséggel, minden esetben jelentkezzen be a recepción, mert a szakrendelésen csak így látható a számítógépes rendszerben, hogy megérkezett. Ha valaki nem tud megjelenni az előjegyzett időpontban, kérem, telefonon jelezze, mert így másik páciens megkaphatja a szabaddá vált időpontot. A betegek hozzák magukkal a korábbi leleteiket, esetleges beutalójukat, valamint a rendszeresen szedett vényköteles és vény nélkül kapható gyógyszerek pontos listáját. Ha a panaszok alapján várható garatvizsgálat, illetve gégevizsgálat, célszerű éhgyomorral érkezni. Gyermekpáciens esetében előfordulhat, hogy a vizsgálat vagy beavatkozás alatt stabilan meg kell tartani a gyermeket, hogy a műszerek ne okozzanak neki sérülést. Érdemes erre otthon felkészíteni a gyermeket – mondta a doktornő. Hozzátette, hogy az idős pácienseknek szintén javasolt kísérővel érkezni, ami a kommunikációban és a későbbi teendőkben is segítséget jelenthet. – Ha például beigazolódik a BPPV, vagyis a jóindulatú helyzeti szédülés, a szakrendelésen megmutatjuk a kezelésére szolgáló Epley-manővert. Hasznos, ha ezt a kísérő is megtanulja, így később otthon segítséget tud nyújtani – fejtette ki. A főorvos arra is felhívta a figyelmet, hogy ha valakinek halláspanasza van, célszerű olyan napra kérnie az előjegyzést, amikor ott van az audiológus is, így megspórolhat magának egy utat. Az audiológia – amit egy külső cég üzemeltet – heti két napon érhető el, a rendelési idő és az elérhetőségek megtalálhatók a központ honlapján, akárcsak a fül-orr-gégészeti szakrendelés információi.

Fotó: Szaffenauer Ferenc

Miután megtörtént az orvos-beteg konzultáció, a doktornő elvégzi a szükséges vizsgálatokat, amelyekhez korszerű eszközök állnak rendelkezésére, többek között vizsgáló mikroszkóp és különböző típusú endoszkópok. A műszerparkot nemrégiben egy olyan diagnosztikai eszközzel bővítették, amely timpanométert, agytörzsi reflexmérő berendezést és szűrőaudiométert is magában foglal.

– A timpanométerrel a középfül állapota vizsgálható: többek között a dobhártya feszülése, a középfülben uralkodó nyomás, dobüregi folyadék jelenléte, valamint a hallócsontok állapota. Az agytörzsi reflexméréssel a hallóideg és az érintett agytörzsi pályák épsége vizsgálható. A szűrőaudiometriával pedig a páciens hozzávetőleges hallásküszöbe térképezhető fel. A timpanométer és az agytörzsi reflexmérő egy objektív mérőműszer, vagyis a vizsgálat során a betegnek nem kell aktívan közreműködnie. Mindössze egy puha gumidugót kell a fülébe helyezni. Hirtelen halláscsökkenés esetén különösen hasznos a készülék, hiszen ilyen esetekben az időnek kiemelt jelentősége van – összegezte a doktornő.

A pontos diagnózis felállításához képalkotó vizsgálatra is szükség lehet. Házon belül mellkas-, nyaki gerinc- és arcröntgen készíthető. Amennyiben CT- vagy MR-vizsgálat indokolt, a pácienst Dunaújvárosba vagy Szekszárdra irányítják, és minden segítséget megadnak az időpontfoglaláshoz.

A szakrendelésen két asszisztens dolgozik, Szabó Erzsébet és Zámbó Éva. Feladatuk az adminisztráció, az orvos munkájának segítése a vizsgálatok és beavatkozások során, a műszerek tisztán tartása, valamint a vizsgálóágy és a vizsgálószék előkészítése és fertőtlenítése. Emellett fontos feladatuk a betegek tájékoztatása, valamint támogatásuk a vizsgálatok, kezelések során.

Kohl Gyöngyi

Paksi Hírnök

Kiadja a TelePaks Médiacentrum Nonprofit Kft.
Főszerkesztő: Dallosné Feth Szilvia
Megjelenik kéthetente, 4550 példányban
Következő megjelenés: 2026. október 22.

Szerkesztőség: Paks, Dózsa György út 51–53.
email: paksihirnok@telepaks.net, telefon: 75/830-380
Nyomda: ATOMIX Kft. Nyomdaüzem
ISSN 0865-560X

Körmenden is győzött az ASE

A második fordulóra került sor a férfi kosárlabda NB I/A csoportjában, az Atomerőmű SE Körmenden lépett pályára. Már a pécsiek ellen sem lépett pályára kisebb sérülés miatt a csapat kapitánya, Eilingsfeld János; mivel nem jött teljesen rendben, ezúttal sem kockáztattak, kimaradt a keretből. Ivica Skelin, az ASE vezetőedzője a mérkőzés előtt többek között a következőket mondta az egyik internetes kosárlabdaportálnak: „Jó csapattal találkozunk, amelynek keretében remek egyéni képességű játékosok szerepelnek. Jól kezdtük a szezont, frissek vagyunk, tele energiával. Ezt a lendületet szeretnénk továbbvinni a szombati mérkőzésre is."

Nagyon jól indult a mérkőzés az ASE számára: Révész triplája, Young közelije, Benke kétpontosa és Révész büntetői után kilenc-nullás paksi vezetésnél kértek időt a hazaiak két perc elteltével. Aztán az időkérés után nagyon rosszul folytatódott. Egy hét-nullás rohammal zárkóztak a hazaiak, ekkor még Benke két büntetője után 7:11 állt az eredményjelzőn. Egyenlített a Körmend, majd a vezetést is átvette, hiába kért időt az ASE, sem védekezésben, sem támadásban nem sikerült tartani a lépést. Halmai triplája, majd Chandler két közelije után 19:19-re sikerült feljönni két perccel a negyed vége előtt, azonban a hazaiak két triplával és két büntetővel nyolc ponttal elléptek a tizedik perc végére.

A második negyed elején nyolc-nullával kezdett az ASE, Géringer, Daniels, majd Krivacsevics kétszer volt eredményes közelről, a negyedik perc közepén időt kértek a hazaiak 29:27-nél. Young blokkolt egy nagyot saját palánk alatt, majd Benke vágott be egy triplát, 31:30-ra alakítva az állást. Daniels előbb egy közelit szerzett, majd egy 2+1-es akciót láthattunk tőle, a hatodik perc elején 34:35 állt az eredményjelzőn. Visszavette a vezetést a vasi csapat, a hetedik perc végén 38:35-nél időt kért az Atom. Young büntetőkből, Benke és Révész közelről szerzett pontokat, amire egy hazai kettes érkezett válaszként. Benke közelijével újra hárompontos lett a paksi vezetés, de három másodperccel a vége előtt még betaláltak a hazaiak közelről.

A harmadik felvonás első felében nagyon tapadt a hazai társaság, nem tudtak ellépni Benkéék, mindig volt válasza a Körmendnek. Joseph triplája, Krivacsevics és Chandler közelije után 56:63 állt az eredményjelzőn, de a hazaiak visszajöttek mínusz három pontra, sőt az utolsó percben egy triplával egyenlítettek. Az utolsó szó azonban a paksi csapaté volt, Géringer büntetőjével, majd Benke dudaszóra beeső triplájával négypontos előnyre tettek szert a harmincadik perc végén.

A negyedik negyed elején állva hagyták a hazaiakat Danielsék, az ő 7 pontjával – két közeli, egy távoli, valamint Benke, Géringer és Chandler hárompontosaival már 16 ponttal vezetett a piros-kék alakulat. Nem adták fel a hazaiak, és küzdöttek becsülettel, a kicsit kiengedő paksi játékosokat két és fél perccel a vége előtt magához hívta Ivica Skelin. A kilencedik percben 84:92-re alakult az eredmény, azonban Révész és Benke lezárta a mérkőzést. EGIS Körmend – Atomerőmű SE 84-95 (27-19, 15-24, 24-27, 18-25).

-joko-

ASE asztalitenisz – a jó körülményeknek köszönhetően nőtt a taglétszám

Az Atomerőmű SE szabadidő-szakosztályának egyik csoportja az asztalitenisz szakcsoport. Az elmúlt években jelentős változások történtek a szakcsoport életében, erről beszélt a Paksi Hírnöknek Pach Ferenc, a csoport vezetője.

Mióta vezeted a szakcsoportot?

Két éve kerestek meg, hogy vállalnám-e. Sajnos az elődöm, Kovács Sanyi meghalt. Játszogatok az ASE-nál már húsz-harminc éve, szeretek asztaliteniszezni. Megszavaztak, beválaltam, átvettem a szakcsoportot.

Milyenek voltak a körülmények, amikor átvetted?

Régebben nem volt olyan helyünk, ahol normális körülmények között lehetett pingpongozni. Játszottunk a zeneiskolában, a Bezerédjben, a Mórában, az ASE csarnokban ott, ahol most a VIP van. A rossz körülmények miatt megcsappant a létszám, rendszeresen csak tizenöten-húszan jártunk. Mikor elkészült a dzsúdócsarnok, és felszabadult az egyesületnél több helyiség is, el tudtam azt intézni, hogy a volt barakkiskolában azt a termet kapjuk meg, ahol jók voltak a körülmények. Onnantól kezdve indult meg igazából a szakcsoport élete, mert megfelelő edzőtermet alakítottunk ki, sportpadlót készíttettünk speciálisan pingpong célokra. A klimatizálás megvolt, a világítást utána korszerűsítettük LED-esre.

Mekkora a termetek, hány asztalotok van?

Százötven négyzetméteres a helyiség, három asztal van felállítva folyamatosan, mert ez a terem csak a miénk. Mindennap reggel fél kilenctől este fél kilencig lehet játszani, egy professzionális adogatógépünk is van, amivel szintén lehet gyakorolni és labdabiztonságot szerezni.

Hány tagja van a szakcsoportnak?

Pillanatnyilag nyolcvanötnél tartunk, ebből körülbelül tíz hölgy van, a többi férfi. Hetvenöt magyar és tíz orosz sportolónk van. Van két tízéves fiú, a többiek húsz év fölöttiek, vannak nyugdíjasok is. A fiatalok tanítására is lenne igény, de a gyerekek fogadásához edző kell. Nem célunk a versenyzői utánpótlás nevelése, ez szabadidős szakosztály. Így aztán a fiatalok most autodidakta módon és tőlünk tanulnak, de nem tudnak úgy fejlődni, mint ahogy kellene. A megyéből és távolabbról is járnak ide: Gyönkről, Kölesdről, Pusztahencséről, Szekszárdról, Simontornyáról, Sárbogárdról és Dunaújvárosból.

Mennyi a tagdíj?

Diákoknak, nyugdíjasoknak havi ezer forint, aktív felnőtteknek kétezer. Belépéskor alapból mindenki kap öt darab labdát, két utazópólót és egy asztalitenisz-sportcipőt. A sportcipőt a padló védelme miatt adjuk, hogy ne mindenféle cipőben jöjjenek be.

Versenyeztek, indultok valamilyen bajnokságban?

Igen, két csapatunk indul a Tolna megyei bajnokságban. A bajnoki fordulókat Tolnán rendezik, mert ott még nagyobb a helyiség, hat asztal van felállítva, gyorsabban tudjuk pörgetni. Tolnán nagyon komoly asztaliteniszélet folyik, vannak edzők, vannak gyerekek. A lényeg, hogy bevállalták, és oda járunk heti rendszerességgel. Mind a két csapatunk, tizenöt-tizenhat ember játszik versenyszerűen, illetve van egy NB III.-as csapatunk, akik a Bács megyei bajnokságban játszanak. Meghívásos versenyeken is részt veszünk. Egyes városokban, Gödöllőn, Isaszegen, Siófokon különböző amatőr versenyeket rendeznek; el szoktunk menni. Hatan, nyolcan, tízen, attól függ, ki hogyan ér rá. Több-kevesebb sikerrel versenyzünk gyermek, hobbi, haladó kategóriákban.

Mekkora költségvetésből gazdálkodtok egy évben?

Körülbelül hétszázezer-nyolcszázezer forint tagdíjat fizetnek a tagjaink, azt megkapja a szakcsoport. Kapunk további támogatást a nevezési díjakra, utazásra, némi felszerelésre. Durván kétmillió forint a költségvetésünk nyolcvanöt sportolóra. Szerény a dolog, viszont jók a körülmények.

Kovács József

Megfejtésével öt paksi utazásra szóló Füge taxi ajándékot nyerhet.

A megfejtés egy előadássorozat neve. Beküldési határidő október 16. Cím: 7030 Paks, Dózsa György út 51–53. vagy paksihirnok@telepaks.net. A név mellé telefonszámot is kérünk. Előző játékunk nyertese: Venczel Erika

BeActive – kicsit olyan, mint egy sportágválasztó

Az Európai Unió az Európai Bizottság kezdeményezésére minden évben meghirdeti az európai sporthetet. A kezdeményezéshez már sok ország sportszervezete csatlakozott. Idén először az Atomerőmű Sportegyesület is részese volt a rendezvénysorozatnak. A szeptember 23-tól 30-ig tartó esemény tapasztalatairól és jelentőségéről beszélgettünk Farsang-Kókai Flóra szervezővel és dr. Kovács Antallal, az Atomerőmű Sportegyesület elnökével a TelePaks szeptember 29-i *Lelátó* sportmagazinjában.

Volt valamikor Pakson egy sportágválasztó rendezvény, ami nélkül éveken keresztül elképzelhetetlen volt az iskolakezdés. Az Európai Sporthét ezt hivatott pótolni?

Farsang-Kókai Flóra: Talán röviden: hasonló, de mégis más. A sportágválasztó minden évben az ürgemezei strand területén volt megrendezve, ahol a két nagy egyesületen, az ASE-n és a PSE-n kívül más kisebb egyesületek, klubok vagy tánccsoportok mutatták meg magukat. Ezúttal Paksról az Atomerőmű Sportegyesület csatlakozott az európai rendezvénysorozathoz.

Fotók: TelePaks

Miért éreztétek ezt fontosnak?

Farsang-Kókai Flóra: Az Európai Unió deklaráltan támogatja a sport minden formáját, így a szabadidősportot és egészségmegőrzést is. Ennek az Atomerőmű Sportegyesület is elkötelezett híve, így nem sokat gondolkodtunk a csatlakozáson. Igaz, kicsit kevesebb idő maradt a reklámra, ezért több intézmény is csak közvetlenül a rendezvény előtt tudott mozgósítani, de azért szép számmal jelen voltak az egy hét során.

Mi volt a sporthét tematikája?

Farsang-Kókai Flóra: A cél az volt, hogy minél több sportolni vágyó gyereket, kicsiket és nagyokat megmozgassunk, megismertessük az adott sport mozgásformáival, amire a nyílt edzések keretein belül lehetőséget biztosítottunk. Természetesen szem előtt tartottuk az egyesület népszerűsítését is.

Mely sportágak mutatkoztak be, és ez hogyan fért bele az egyhetes időkeretbe?

Farsang-Kókai Flóra: Arra törekedtünk, hogy egy nap több helyszínen is biztosítani tudjuk az érdeklődők fogadását, például a Hangyási László Regionális Judo Központban egyszerre mutatkozott be a cselgáncs és a karate. Más napokon ugyanez volt a tematika, így az Atomerőmű SE összes szakosztálya, valamint a szabadidősport-szakosztályban működő szakcsoportok, az asztalitenisztől a tekén át az aszszonytornáig bemutatkoztak, ráadásul a hetet közös túrával zártuk. Egyébként tavasszal csatlakoztunk a magyar sport napjához, amit jövőre ugyanúgy tervezünk megtenni, akárcsak az Európai Sporthét esetében.

Hogy látod, mi a tapasztalat, mennyire nehéz megszólítani a fiatalokat és rávenni őket a rendszeres testmozgásra?

dr. Kovács Antal: A legnagyobb rivális a mobiltelefon, amivel a gyerekek rengeteg időt töltenek, de ugyanakkor az is látszik, van némi igény arra, hogy mozogjanak és valódi közösséget alkossanak. Én úgy látom, genetikusan belénk van kódolva a mozgásigény. Nekünk az a feladatunk, hogy ezt korán kiaknázzuk, és megmutassuk, mekkora örömforrást tud biztosítani a rendszeres sportolás.

A gyerekeknek arról beszélni, mi lesz 30 év múlva, teljesen felesleges, minél korábban el kell kezdeni a sportot. Hogy látod?

dr. Kovács Antal: Az, hogy mi lesz 30 év múlva, és mennyi lesz a koleszterinszint, abszolút nem érdekli a fiatalokat. Én sem gondoltam soha, hogy elmúlok 50, és fájni fog a lábam. Ezzel a mai fiatalok sem foglalkoznak. A mozgás örömét kell megtanítani, és ha ez megtörténik, és fogékony rá egy gyermek, akkor ez a későbbiekben is fenntartható. Azonban ha ezt nem találja meg, maradnak a kütyük mint szórakozás és örömforrás.

A sportnak ráadásul jellem- és közösségformáló ereje is van.

dr. Kovács Antal: Az biztos, hogy olyan pluszt ad a gyereknek, amit más forrásból nem tud megszerezni. Kihívásokat támaszt, célokat tűz ki maga elé, és a visszajelzések mindig a realitást tükrözik. Ráadásul megtanít a siker és kudarc elfogadására és feldolgozására. Ha egy gyerek elkezd mozogni, nem olimpiai álmokkal, csak erősödni vagy fogyni szeretne, vagy kicsit gyorsabban szeretne futni, gyorsan jön a visszajelzés, hogy a befektetett munka és az eredmény között szoros összefüggés van.

Dallos Tibor

Egy mondatban – lapzártától lapzártáig

Sportdélelőttöt tartottak az Életfa idősek otthonban, zenés ügyességi játékokkal, melyek az idősek képességeinek, készségeinek megőrzését szolgálják • A Paksi Életfa Idősek Otthona kollektívája – egyedüli magyarországi szociális intézményként – csatlakozott a Nemzetközi Munkahelyi Boldogság Hete kampányhoz, melynek célja, hogy felhívja a figyelmet a munkahelyi jóllét és boldogság fontosságára • A Paksi Városi Múzeum programján, a Helytörténeti Esték őszi évadának első előadásán a paksi siller történetéről volt szó • Az Atomenergetikai Múzeum is csatlakozott a múzeumok őszi fesztiválja sorozathoz, amelynek középpontjában ezúttal a nyomozás állt, látványos fizikai kísérletek, magasból mentő, kézműves-foglalkozás és több tudományos előadás is színesítette a programot • A Paksi Metszet tízéves születésnapján szakmai és családi napot szervezett, a Duna, ami összeköt című jubileumi alkotópályázat eredményének kihirdetése után számos program indult, és természetesen volt születésnapi torta • Nagyszerűen helyt álltak az ASE-s dzsúdós fiatalok az elmúlt hétvégén, immár 45. alkalommal megrendezett ifjúsági Atom Kupán • A zene világnapja alkalmából a Benedek Elek óvoda a sükösdi tamburazenekar koncertjére várta a gyerekeket a kulturális központba, majd az Atom téren közös körjátékkal emlékeztek Forrai Katalin zenepedagógusra • A kávé világnapjához kapcsolódva egy hétig Múzeumi Kávénapok néven hirdetett programhetet a Paksi Városi Múzeum, kávéfestéssel, kávékvízzel, minikiállítással • Huszonnyolcadik alkalommal rendezték meg a Regélő Népmesemondó Ünnepet a Pákolitz István Városi Könyvtárban szeptember 28-án, amelyen 34 alsó és 14 felső tagozatos diák vett részt Paksról, a járás településeiről és Zentáról • Kutatók éjszakája program volt a városi múzeumban – az intézmény az országos programhoz csatlakozott, amelynek célja a tudomány és a kutatói életpálya népszerűsítése, a tudományos ismeretterjesztés, ennek szellemében előadásokat hallgathattak meg az érdeklődők, és könyvbemutató is volt • Ünnepi műsorral és meglepetés deszszerttel köszöntötték az idősek világnapja alkalmából a Paksi Életfa Idősek Otthonának lakóit • Az egy nap az erőszakmentesség világnapján mintegy 160 fiatal mutatott piros lapot a bántalmazásnak, közösen mondva nemet az agresszióra, és a programon hangsúlyos szerepet kapott a prevenció is • Emlékezetes koncerttel ünnepelték a Zene Világnapját a Csengey Dénes Kulturális Központ színháztermében – az esten a klasszikus muzsika eleganciája találkozott a popzenével és a megzenésített versekkel • Átadták a felújított Gesztenyés utcai parkolót • Megújul az Újtemplom utcában a Kodály Zoltán utca és a Kishegyi út közötti járdaszakasz • Elkezdődött a Teller Ede utcai sportpályák felújítása, a beruházás során a meglévő kosárlabdapálya és a focipálya is új burkolatot kap • A Pécsi Tudományegyetem Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kar szervezésében Paks Város Önkormányzatának támogatásával elindult a Paksi Harmadik Kor Egyeteme előadássorozat, melynek keretében az 50+ korú paksiakat várják művészeti, történeti, kulturális és egészségügyi előadásokkal •

Fotó: Juhász Luca

A Paksi Hírnök az Atomix Nyomdában készül
Az Atomerőmű Magazin pláne…

Az Atomerőmű Magazin újság formájában kezdte pályafutását. Fő célja akkor is a dolgozók, illetve a lakosság tájékoztatása volt a fontosabb üzemi eseményekről. Terjedelmét tekintve 24, illetve 8 oldalas B4 méretű lap volt (5 ezer, illetve 30 ezer példányban).
Egy évtizeddel ezelőtt megkezdődött egy folyamat, melynek célja a kiadvány magazinná alakítása. Ez nagy kihívás volt az üzemünknek, mivel a gépparkunkat nem állt módunkban a megnövekedett elvárásokhoz – közel ötszörös nyomatszámhoz – igazítani. Papírminőséget váltottunk, az üzemünk infrastruktúráját az Atomerőmű Magazin igényeihez kezdtük igazítani. Új nyomdafestékekkel kísérleteztünk, melyek paraméterei igazodnak a folyamatos gyártáshoz. (Dörzsállóság, tapadás, hőtűrés, transzparencia, környezetbarát alapanyag.) Ezenfelül a géphez és festékhez is passzoló segédanyagok kiválasztása komoly feladat volt. Hosszas mérlegelések és egyeztetések után sikerült olyan rendszert kialakítani, amivel el tudtuk indítani a magazingyártást először 40, majd 60 oldalas terjedelemben, 34 ezer példányban. Új kollégákat vettünk fel a műszakozáshoz, illetve a gyártási ütemezéseinket is ehhez a nagyobb volumenhez igazítottuk. A mai napig fejlesztjük a kigyártás folyamatát; például anyagmozgató berendezésekkel igyekszünk segíteni a kollégáink fizikai tehermentesítését.
Büszkék vagyunk, hogy nyomdaüzemünkben készülhet ez a színvonalas termék.

Bese Tamás, Atomix nyomdavezető